

**Disputatio juridica inauguralis de infamia : quam ...pro gradu
doctoratus summisque in utroque jure honoribus & privilegiis
... legitime consequendis, eruditorum examini subjicit David
Joan Martens.**

<https://hdl.handle.net/1874/343819>

41.
DISPUTATIO JURIDICA
I N A U G U R A L I S,
D E

I N F A M I A,

Q U A M

PRÆSIDE DEO TER OPT. MAX.

Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

M. GERARDI de VRIES,

Philosophiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Illustri
Academiâ Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON

Amplissimi Senatûs Academici consensu, Nobilissimaque

Facultatis JURIDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in UTROQUE JURE Honoribus & Privilegiis

ritè ac legitimè consequendis,

Eruditorum examini subicit

DAVID JOAN MARTENS, ULTRAJECTINUS.

Ad diem 4. Januarii, horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiæ
Typographi, clō lōc xciii.

Amplissimo ac Gravissimo

V I R O,

D.D. JACOBO MARTENS,
J. U. D. inclytæ Urbis Tra-
jectinæ Senatori, nuper Præ-
fectis Rationum Illustrissimo-
rum ac Potentium hujus Pro-
vinciæ Procerum, Equestris
Ordinis nomine, adscripto,
nunc vero Scabino consul-
tissimo, Patri meo, omni
filiali amore profequendo,
atque colendo.

*Hanc Disputationem Juridicam Inauguralem,
ut & me ipsum*

Offero

DAVID JOAN MARTENS.
Auct. & Resp.

DISPUTATIO JURIDICA

INAUGURALIS

DE

INFAMIA.

§. I.

Riusquam agamus de infamia pauca de pœnis sunt præmittenda. Pœna est delicti, sive criminis coercitio. *l. 131. & 244. ff. de verb. sign.* Estque duplex capitalis vel non capitalis. Capitalis est, quæ vitam, libertatem, aut civitatem adimit. vita adimitur culleo, igne, bestiis, furcâ, gladio. *l. 9. ff. ad leg. Pompej. de parricid. l. un. C. de his, qui patr. aut liber. occid. l. 1. princ. & §. 3. ff. de abig. l. 11. §. ult. l. 28, 29, 31, 38. §. 2. ff. de pen.* Adimitur libertas, cum quis condemnatur in metallum, vel in metalli opus. *l. 8. §. 4. ff. de pen. l. 5, §. 3. ff. de extraord. judic.* Civitas aufertur per deportationem. *l. 1. ff. de hered. instit. quæ in aquæ & ignis interdictionis locum successit. §. 2. Inst. de capit. demin.* Non capitalis est, quæ magis pertinet ad existimationis, quam capitis periculum. *l. 28. §. 1. ff. de pen.* Hujus generis sunt damnatio in opus temporarium. *ead. l. 28. §. D. Hadrianus l. 5. §. minuitur. ff. de extraord. cognit.* Damnum pecuniarium cum infamia, aut dignitatis aliqua depositio, aut actus alicujus prohibitio. *l. 8. princ. l. 9. ff. de pen. l. 2. in fin. ff. de public. judic. §. 2. Inst. eod. l. 7. §. penult. ff. de interd. & releg.* Admonitio fustium, flagellorum, vel virgarum castigatio. *l. 7. ff. de pen.* quarum illa liberorum, sed humiliorum, est. *l. 10. §. 2. ff. de pen. l.*

4 A DISPUTATIO JURIDICA

i. §. 10. ff. de prof. urb. Hæc fervorum. dict. l. 10. l. 7. §. 2. l. 9. §. penult. de injur. cædebantur autem servi vinciti atque pendentes. *Plant. in Afric. act. 2. Scen. 2*

Ad pedes quando alligatum est equum centupondium.

Ubi manus manicae complexæ sunt, atque adductæ ad trabem,

Nec dependis, nec propendis, quin malus nequamque sis.

& act. 3. Scen. 2.

Ubi sepe causam dixeris pendens adversus octo

Astutes, audaces viros, valentes virgatores.

Præterea pœna non capitalis est infamia l. 8. ff. de pen. & *princi. Inst. de pan. temer. litig.* nec non illo Varronis loco. Tertia panarum infamia, quamvis infamia alicubi à pœna separatur; ut in l. 22. ff. de his qui not. infam. Quod autem à pœna separatur dict. l. 22. credendum idcirco fieri, quod in criminibus coercendis vix unquam pœnæ locum subeat, sed alias pœnas comitetur. Missa jam pœnarum materia veniamus ad nostrum scopum.

§. II.

Doctrinæ initium nominum consideratio est. Plurimum enim ad rei elucidationem facit nominis interpretatio, vocabuli derivatio; Idque ipsum sane frequentissime usui fuit JConsultis. Ulpianus explicaturus quid sit jus, *Juris*, præfatur, operam daturum nosse oportet unde nomen juris descendat. inde confestim nomen orditur scrutari l. 1. ff. de just. & jur. Existimatio est dignitatis illæstæ status legibus ac moribus comprobatus, l. 5. §. 1. ff. de extraord. cognit. qui auctoritate legum ex delicto aliquo aut consumitur per maximam capitis deminutionem, aut minuitur, quoties durante statu aliqua labe & macula existimationi inuritur. Ea à doctoribus in l. 1. Cod. ex quib. caus. infam. fama quoque appellatur, seu opinio, quæ de cujusque moribus

bis habetur: Eaque denominata est à *fando*, ideoque latissime sumpta comprehendit bonam & malam existimationem de aliquo exterius manifestatam, & fama sit quod de aliquo dicitur, & relata ad personam sit existimatio cujusque. A fama composita est contrariæ significationis infamia, quo vocabulo Jcti pro ignominia utuntur. *l. 1. princ. ff. de his qui not. infam.* addita particula *IN*, quæ in compositione solet esse privativa, seu adversativa, ut in dictionibus *indoctus, infirmus, infectus*, & similibus. *Dd. in l. 29. §. 15.* Ubi *Bart. n. 2. Jason. n. 12. cum seqq. de lib. & posth. & Amaja ad Cod. tit. de infam. num. 3.* eoque vocabulo Cicero compluries est usus, ut *lib. 2. de senibus. An est aliquid per se ipsum flagitiosum etiamsi nulla committitur infamia?* Infamia itaque bonæ famæ opponitur: nec aliud significat quam labem, imminutionem, notam, & detrimentum famæ.

§. III.

Explicata infamiæ derivatione, & significatione, ulterius dispicere necesse est, quæ sit ipsius definitio. Variè infamia definitur; frequentius vero ita: *Existimatio- nis bona læsio, seu dignitatis status moribus, ac legibus reproba- tus.* Brevius autem definit *Accursius* ut *sit fama imminu- tio, nota, sive privatio in. l. 2. Cod. de dignit. quem sequun- tur Wesenb. ad tit. ff. de his qui not. infam. Molin. de just. & jur. tom. 5. disput. 7. num. 3. s & alii.*

§. IV.

Post infamiæ definitionem procedendum ad ejus divi- sionem. Nascitur hæc infamia ex duplici causa, vel ex turpi aliquo facto, vel ex auctoritate judicis id notantis. testantibus: *Aceved in. l. 3. tit. 3. lib. 8. Recopil. num. 50. & seq. Molin. de just. & jur. tom. 5. disput. 7. & 8.* Exinde Doctores duplicem faciunt infamiam, juris nempe, &

facti; quamvis hanc distinctionem errorem vocet Donellus. *lib. 18. cap. 6.* non dari infamiam facti contendens ex his rationibus. 1. Quod infamis ille dicitur, qui notatus est infamia, quæ notatio non fit nisi a lege. *l. 43. §. 12. ff. de ritu nupt. & l. 13. ff. de testib.* ergo quantumvis quis apud bonos & graves viros male audiat, non erit infamis, nisi legis auctoritas infamiam irroget, & ob id quamvis in legibus, in quibus ponitur exemplum infamiæ, facti dicatur, non tamen idcirco dicitur effici infamem. *l. 13. Cod. ex quib. caus. infam. 2.* Et cum infamia gravissima sit poena, & vitæ æquiparetur. *l. 9. ff. de manum. vindict. & l. 8. §. 2. ff. quod met. caus.* non debet ex fama pendere, ex qua nihil est statuendum ait. Tacit. *l. 3. annal.* & de ea adjicit Tertullian. in *apolog. cap. 7.* *Ne tum, cum aliquid veri adfert, sine mendacii vitio esse detrahens, adjiciens, demutans de veritate, cum ea illi conditio sit, ut non nisi mentitur perseveret, tam diuque vivere, quamdiu non probat, si quidem ubi probaverit cessat esse.* 3. Quia in jure nostro infames a dignitatibus arceantur, qui sunt infamia facti, non comprehenduntur. *l. 12. ff. de decur.*

§. V.

Sed quamvis Donelli opinio satis exornata sit, tamen cum communi Doctorum sententia admittendam esse infamiam facti affirmo. Nam etsi verba legum expressa non sunt, tamen hæc infamiæ species explodi non potest, cum de ea multa jura pertractent, neque insolens in jure nomina, quæ a Jctis omissa sunt, a Doctoribus imponi, quando res speciales habet effectus, itaque dicitur infamia, quæ ex sola facti improbitate oritur, super quam lex nihil disponit, quia ex eventu est æstimanda *arg. l. 24. ff. R. 7.* neque item adstringitur certis regulis, unde opponitur infamiæ juris, non quod sit juris effectus destituta, sed quia certo jure non sit definita, quemadmodum

modum dicitur de actione in factum. Porro hæc divisio certis regulis patet, ut *l. 2. ff. de obseq. parent. & parr. præstand.* cujus verba probant aliam infamiam inveniri, quæ juris non sit, quæ cum re ipsa dicitur incurri, nihil aliud est, quam ipso facto. 2. Rursus, *l. 2. Cod. de dignit.* ubi priora verba sunt de famosis & notatis, id est, de infamibus infamia juris, sequentia autem verba, quos *scelus aut vitæ turpitudine inquinat.* de alia infamia intelligi debent. Amaja. *ad Cod. tit. de infam. num. 12.* 3. Suadet. *l. 5. §. 2. ff. de extraord. cognit.* ubi, si quando minuitur existimatio, est infamia, & hæc imminutio sine juris auctoritate intervenire potest. 4. facit. *l. 13. ff. de re-stib.* quo loci etsi calumniæ causa condemnatus, non excludatur a testimonio dicendo ex lege Rhemnia, adhuc tamen adjicit Papinian. judicem existimare debere, an admittendus sit: Quod non alia ratione dixit, nisi quia judex debeat perpendere causam condemnationis, an ob eam male audiat apud bonos & graves viros: Nam infamia facti habet suos gradus, pro gravitate & levitate causæ, ut agnovit Wesenb. *ad tit. de his qui not. infam.*

§. V I.

Hac vero opinione stabilita transeamus ad infamiæ juris definitionem, ejusque causas efficientes. Infamia juris est quando alicui infligitur infamia ob turpe factum ipso jure, (id est edicto prætoris, vel lege) vel judicis sententia notatum. Causæ ergo efficientes sunt edictum prætoris, lex, vel judicis sententia. Edicto prætoris infamia notantur. 1. Milites ob missionem ab exercitu ignominia causa *l. 2. ff. de his qui not. infam. & l. 13. §. 3. ff. de re milit.* Recte additur ignominia causa, quia est quædam missio honesta, quæ veteranis conceditur. *l. fin. Cod. de his qui non impl. stipend. vel causaria,* quæ ob valetudinem, aliamve justam causam. *l. 2. §. 2. ff. de his qui not. infam.* quæ infamiam non inferunt.

§. VII.

§. VII.

2. Infamia quoque notantur ex edicto, qui artis ludicræ, pronunciandive causa in scenam prodeunt, quæstum inde facturi. *l. 1. & 2. §. fin. ff. de his qui not. infam. l. 44. §. 5. ff. de rit. nupt. l. 21. Cod. ex quib. caus. infam.* comprobaturque graviter Tertullian. *de spectacul. cap. 22.* confer quoque Sueton. *in Tiber. cap. 35.* Scena autem fuit ea Theatri pars aulæis tecta, ubi degebant Histrones, sive scenici comediam acturi, ut late tradit Rosin. *lib. 5. antiq. cap. 4.* In scenam prodire plenius definit Labeo in *dilt. l. 2. §. fin. ff. de his qui not. infam.* locum nempe illum, in quo spectaculi causa concurrunt homines, ut Histronem, vel scenicum spectaculum sui præbentem videant. Hos ergo, qui in scenam quæstus gratia prodibant, famosos esse ea ratio suadet, quoniam adeo res obscenas & turpes Histrones aut scenici peragebant, ut vix quis honestus spectare possit; unde cum artem ludicram exercere, & scenam toto probro ducerent Romani, genus id hominum honore civium carere debere, recte æstimarunt. Olim etiam infamia apud Athenienses notatos legimus liberos, qui alere noluerant parentes. *Petit. ad ll. Attic. pag. 166.*

§. VIII.

Excipiuntur autem ab hujusmodi infamia in *l. 4. prin. ff. de his qui not. infam.* Athletæ, Thymelici, Xistici (nam pro exustici legendum hic est Xistici) & Agitatores, & qui aquam equis spargunt, & qui sacris certaminibus deserviunt, qui omnes ignominiosi non sunt, imo ab hujusmodi ludis arcebantur infames. Athletæ nomen strictè sumptum ad Gymnicos ludos relatum, id est ad eos quos Palestriæ exercebant, a Gymnasio nempe dictos, id est

è loco in quo illi nudi depugnabant) comprehendit eos, qui luctabantur, currebant, saltabant, vel disco & pugnis decertabant. Genera itaque Gymnicorum ludorum sunt quinque, luctatio, cursus, saltus, disco ac pugnis decertatio. *Isid. lib. 18. etym. cap. 17. & l. 2. ff. de aliat.* uno verbo vocarunt *quinquerium*, nomine deducto à quinque artibus, seu certaminibus. Thymelici proprie sunt illi, qui modulos in fabularum actionibus faciebant teste Cujac. *in l. 4. Cod. de spectac.* sed in hac lege *4. ff. de his qui not. infam.* intelligendi sunt musici, qui in agone de musica decertabant, quibus sicuti & Athletis præmia & honores constituebantur. *Tacit. lib. 5. & lib. 14. annal.* ratio, quare *l. 4.* intelligenda sit de illis musicis, est, quia qui modulos in fabularum actionibus faciebant infames fuerunt, cum socii essent Histriorum, & quæstus gratia in scenam prodibant. Xistici sunt Athletæ, qui hastis præcipue pugnant, vel qui in theatra prodibant depugnaturi, qui, quia virtutis gratia faciebant, non erant infames. Agitatores erant, qui in ludis Circensibus currus gubernabant, & aurigæ erant *l. fin. Cod. de malef.* nec immerito ab infamia liberantur, cum autem aliquando Equites Romani, Senatores, & ipsi Principes currus agitaverint. *Bullenger. de Circo cap. 49.* ideoque non quæstus gratia fiebat, sed ob præmium & victoriam. *diēt. l. 4. ff. de his qui not. infam.* nec obstat. *l. 4. Cod. de spectac.*

§. I X.

3. Edicto etiam infamia notantur, qui locarunt operas suas ut cum bestiis pugnarent. *l. 1. §. 6. ff. de postul. & l. 3. §. 5. ff. de testib.* nam vitam & sanguinem venalem habent, & se capitali scelere damnatis conjungere videntur.
4. qui lenocinium faciunt *l. 4. §. 2. ff. de his qui not. infam.* quid autem sit lenocinium facere exponitur *l. 43. ff. rit. nupt.*
5. Qui bina sponsalia, binaque nuptias eodem tem-

B

pore

pore contrahunt. l. 2. *Cod. de incest. nupt.* & l. 18. *Cod. ad leg. Juliam de Adult.* indeque patet Polygamiam simultaneous jure civili fuisse prohibitam. 6. Notantur quoque fures, & raptores de furto vel rapina paciscentes cum pretio ne secum ageretur. l. 4. §. 5. & l. 6. §. 3. *ff. de his qui not. infam.* quia fateri crimen videtur, qui paciscitur l. 5. *ff. de his qui not. infam.* l. fin. *ff. de pravar.* l. 4. *ff. de jure fisci.* & confessus pro judicato est. l. 1. *ff. de confess.*

§. X.

Lege notantur. 1. Mulier nubens intra annum luctus. l. 1. & 2. *Cod. de secund. nupt.* 2. Mulier in flagranti adulterio deprehensa. l. 43. §. 12. *ff. de rit. nupt.* Vir autem comprehensus non nisi accusatus & damnatus fit infamis. l. 2. §. 3. *ff. de his qui not. infam.* 3. Qui juratam violavere transactionem. l. 41. *Cod. de transact.* 4. Improbos foenerator l. 20. *Cod. ex quib. caus. infam.* 5. Judex dolo malo judicans. l. 2. *Cod. de poen. judic. qui mal. judic. ubi dispendium existimationis est infamia.* 6. Meretrix. l. 43. §. 4. *ff. de rit. nupt.* in qua non solum illa, quæ adhuc meretriciam exercit artem, verum ea quoque, quæ jam meretrix esse desit.

§. XI.

Non omnes autem solum ex facto vel edicto, vel lege notato, vel damnato juris infamiam incurrunt, quidam etiam ex judicis sententia infamia notantur. Solet enim contrahi per judicis sententiam infamia ex judiciis famosis: quæ vel criminalia, vel civilia sunt. Ex criminalibus criminibus infertur infamia, quando crimen publici judicii est, seu publici judicii causam habet l. 1. *ff. de publ. judic. junct. l. 7. eod. l. 1. ff. de his qui not. infam.* l. 4. *ff. de pravar.* vel quando quis est damnatus ex illis cri-

criminihus, quæ in publico iudicio admissa, tametsi ea publica non sunt, e. g. qui condemnati ob prævaricationem, ob calumniam, ob tergiversationem. *l. 1. ff. de calumn. l. 4. §. ff. de his qui not. infam.* Item infames fiunt, qui ob crimen stellionatus condemnati sunt, quamvis id iudicium publicum non sit. *l. 13. §. fin. ff. de his qui not. infam.* stellionatus crimen est, quoties nomen proprium crimen non habet, objicitur autem ei, qui rem alienam sciens & dolose obligavit, vel alii pignoratam dedit. *l. 4. ff. de crim. stellion. l. 16. §. 36. ff. de pign. act.* sed in contrarium est Ulpianus. *l. 2. ff. de crim. stellion.* Distinguendum autem puto cum Cujac. *lib. 10. observ. cap. 26. & Ant. Fab. lib. 4. conject. cap. 2.* Crimen stellionatus extraordinarium & non famosum esse, cum admissum est in contractibus, quorum actiones privatæ non sunt famosæ, ut si concurrat cum pignoratitia actione. *l. 16. §. 1. ff. de pign. act.* Contra autem erit, si crimen stellionatus concurrat cum privata actione famosa, ob quam infamia irrogatur, veluti si quis merces quas mihi debebat ex stipulatu dolo malo corruerit, & sic tradidit. *l. 3. §. 1. ff. de crim. stellion.* & tum crimen stellionatus concurrat cum actione doli: Actio doli autem famosa est. *l. 1. ff. de his qui not. infam.*

§. XII.

Civilia iudicia partim constant ex delicto partim ex contractu. Ex delicto sunt septem, furti nempe, vi bonorum raptorum, injuriarum, de dolo, expilatæ hereditatis, sepulchri violati, & quando mulier per calumniam ventris nomine in possessionem missa sit. *l. 1. l. 4. §. fin. l. 15. ff. de his qui not. infam. l. 8. 10. & 12. Cod. ex quib. caus. infam. l. 1. ff. de sepulc. violat. §. 2. Inst. de pœn. temer. litig.* furti autem damnatus notatur, si ex actione furti damnetur, non autem si ex condictione furtiva, nam in hac non de dolo quæritur, sed de rei restitutione; ideo-

que conditiones ipso jure non infamant. *l. 36. ff. de act. & oblig. l. 8. Cod. ex quib. caus. infam.* Eadem in causa est damnatus injuriarum. *l. 5. Cod. ex quib. caus. infam.* idque ex simili talionis lege: nam injuria est ignominia animo contumeliæ alicui apposita. *l. 1. §. 2. ff. de injur.* Æquum igitur est, qui alteri ignominiam intulit, eandem ipsè incurrat. De vi bonorum raptorum condemnatus, merito infamis est, quia in illo judicio de dolo quæritur, & est actio similis furti. *in prin. Inst. de vi bon. rapt.*

§. XIII.

Ex contractu vero judicia sunt famosa, quando aliquis damnatur ex his quatuor causis, Mandati, pro Socio, Tutelæ, Depositi, propterea quod in his de fide rupta agatur. *l. 1. vers. pro Socio ff. de his qui not. infam. l. 6. §. 5. & seqq. ff. eod. l. 42. ff. de verb. signif.* Quod intelligendum si aliquis suo nomine damnatus, nam tutores, curatores, procuratores, dum pupillos, minores, vel dominos defendunt, ex his causis eo nomine damnati, infames non sunt, neque heres, si conventus ex dolo defuncti, damnatur. *l. 6. §. 2. ff. de his qui not. infam. l. 29. ff. de dolo malo.* Secundo requiritur, quod judicio directo damnatus sit, non in contrariò, nam in his non de fide rupta, sed de impensis agitur. *dict. l. 6. §. fin. eod.* Cæterum, si & in his de perfidia quæritur, damnatum sequitur infamia. *dict. l. 6. §. 5.* eadem ratione quia scilicet de fide rupta actum est, est enim gravius crimen fidem fallere illi, qui fidem amici in contrahendo secutus est, quam in simplici herere dolo: sed hoc non habet locum in actione pro socio, nam ea omnibus sociis est directa. *§. 2. Inst. de pæn. temer. litig.* Quæ omnia in supra dictis admittenda sunt, quando ob dolum latamve culpam in eis admissam damnatus fuerit, ut late probat Donellus.

Hæc

§. X I V.

Hæc omnia, quæ de his judiciis diximus, intelligenda sunt, si sententia secuta sit, nam pendente iudicio, aut per appellationem suspenso, infamia nondum locum habet. *l. 14. §. 11. ff. de bon. libert.* quia de delicto adhuc certo non constat. *l. 6. ff. de his qui not. infam.* & quis debet esse condemnatus per sententiam definitivam cum effectu, non interlocutoriam, & ob id si arbiter in compromisso sententiam tulit, condemnatus non efficitur infamis. *l. 13. §. 5. ff. de his qui not. infam. l. 32. §. 6. ff. de recept. qui arbit.* Præterea requiritur, ut iudex de ipso facto, de quo agebatur, pronunciet: Nam infamia non inferitur, si iudex silens eam poenam reo irrogaverit.

§. X V.

Sed hic nobis excutienda erit aliqua quæstio: Nempe, an, si a iudice irrogetur juris infamia, illi quoque infames dicendi sint, qui rite quidem, sed innocentes, sed inique condemnati sunt? quod affirmo cum Anth. Matthæo *lib. de crim. tit. de poen. cap. 3. num. 7.* Qui & hanc reddit rationem, quod auctoritas rerum judicatarum fortissime debeat defendi, & absurdum foret, etiam sententia lata adhuc incertum esse, utrum in damnatorum, an indemnatorum numero reus habendus sit: non obstante. *l. 22. ff. de his qui not. infam. nec. l. 8. Cod. ex quib. caus. infam.* Roget nunc aliquis, quid ergo contra juris erit, si homo nocens iudicio absolutus sit, vitabitne infamiam, necne? distinguo, utrum factum leges notant, an sententiam: si factum, etsi absolutus sit nocens, infamis tamen erit: sin sententiam, utique effugiet notam reus, quoniam verum est, damnatum non esse. *l. 43. §. 12. ff. de rit. nupt.*

§. XVI.

Quærent etiam hoc loco interpretes, an absens, condemnatus ob contumaciam, fiat infamis? sunt qui id simpliciter negant, ob illam rationem, quod non tam sententia, quam interlocutio sit: quodque magis propter solam contumaciam absentis damnatio fiat, quam quod crimen vere probatum sit. Alii vero hanc doctrinam temperare videntur, ut si per inquisitionem absens damnatus fuerit, tunc in numero infamium non contineatur. Neutra vero opinio mihi placet, nec juri communi quadrat. Nam falsum est, pronunciationem judicis, quæ absentem damnat, esse interlocutionem: falsum etiam ob solam contumaciam absentem damnari. Quin contra, quibus casibus absens damnatur (id autem post litem contestatam contingit) causam jūdex examinat, quemadmodum & in civilibus judiciis: & si reus videbatur innocens, eum absolvit; si nocens, condemnat. Neque segreganda hac parte inquisitio ab accusatione; Quid enim interest, utrum ex inquisitione, an accusatione reus damnetur? cum pro accusatione sit inquisitio.

§. XVII.

Ab infamiae juris explicatione jam transeo ad explicandam infamiam facti, quæ vel gravior est, ut vitæ turpitudine à jure non notata. l. 2. Cod. de dignit. vel levior levifque notæ macula, ut in l. 27. Cod. de inoffic. testam. Hanc ita definio, quod sit ignominia qua existimationem nostram apud bonos & honestos viros onerat. l. 2. ff. de obseq. parent. & patr. prest. l. 20. ff. de his qui not. infam. l. 13. 17. 19. Cod. ex quib. caus. infam. Eo modo alii infames sunt ipso vitioso suo facto, non jure, alii sic ut integra prorsus & legalis non sit eorum persona, ut si illegitimorum natalium sint capita vel

vel libertinae conditionis hominum genus. l. 27. Cod. de inoffic. testam.

XIX

§. XVIII.

Facto suo infamiae causam praebant olim notati à Censoribus. Anth. Matth. de crim. tit. de poen. cap. 3. non igitur infames proprie loquendo ut ii, qui in l. 1. ff. de his qui not. infam. cum autem nota Censorum neminem eximat ex honestorum numero, cujus rei testis locupletissimus est Cic. pro Cluent. Avir. cum testatur, adeo non fuisse eos infames, quos Censores notaverant, ut etiam nonnulli senatu ejecti, Censores ipsi postea facti sunt. Quod etiam notat Bodin. lib. 6. cap. 1. de republ. ubi hunc locum Ciceronis ex Nonio refert; Censuram judicium nihil fere adfert damnato praeter ruborem, & Alcon. in divinat. Temporales notas fuisse à successoribus plerumque sublatas: sed tantum maculam aliquam, vel pudorem adfert. Etiam conjuges rerum amotarum actione damnatae. Bacch. ad tit. ff. de his qui not. infam. cap. 1. num. 2. arg. l. 52. princip. & §. 1. ff. de furt. & l. 1. ff. de rer. amot. non adversante. l. 2. Cod. eod. etiam damnati edicto unde vi. arg. l. 7. §. 2. ff. de obseq. parent. & patr. Adjicio & illos, qui flagellorum ictibus subjecti in ordinem Decurionum recipi non possunt. l. 12. ff. de Decur. cui nihil obstat l. 49. Cod. eod. nec l. 7. Cod. de heret. Quin & Concubinas. l. 49. §. 4. ff. de legat. 3. nec declamat l. 1. princ. & §. 4. & l. 3. §. 1. ff. de Concub. neque l. 5. Cod. ad S. C. Orphis. Quin & publicos alcatores & ebriosos. Gomez. 1. var. resolut. cap. 11. num. 38. in fin. Barbof. ad l. 27. Cod. de inoffic. testam. num. 28. & 29. Omnesque quos scelus, aut vitae turpitudine inquinat, à nullo tamen jure notatos. Amaj. ad Cod. tit. de infam. num. 12.

§. XIX. Ad

§. XIX.

Ad levi nota notatos refero eos, qui bonis cedant. *nov. 135. cap. 1.* non sola paupertate, sed cedentium vitio. *Jacob. Gothofr. ad l. 144. ff. de R. J. non obstante. l. 11. Cod. ex quib. caus. infam.* neque *l. ult. Cod. qui bon. ced.* Unde olim duæ illæ litteræ, B. C. id est bonis cessit. *Forner. 2. select. 27.* ex Valerio Probo. Refero & illos, quorum ita obæeratorum bona publice vendita. §. 1. *in fin. Inst. qui ex quib. caus.* Huc & illi pertinent, qui ab interloquente judice admonentur, ut ad meliorem vitæ frugem se re-forment. *l. 20. ff. de his qui not. infam. & l. 19. Cod. ex quib. caus. infam.* Quo etiam refero filios, quos patri in testa-mento suo merito increpare placuit. *l. 13. Cod. ex quib. caus. infam.* Addo aliud genus levi macula notatorum, non suo maleficio, sed originis suæ, & abjectæ conditio-nis, cujus sunt in. *l. 27. Cod. de inoffic. testam. liberti, ho-die liberi, nuper ad huc servi.* Quales enim liberti, & quam odiosæ illorum opes fuerint, docet præ ceteris *l. 8. Cod. de revocand. donat.* Docent & *leges 9. & 10. Cod. Theo-dos. de pistor. & ibid. Gothofr.* Idem etiam Constantinus libertis Latinis istam inurit notam. *l. 3. Cod. Theodos. ad S. C. Claudianum.* ut mediam eos tenere dicat fortunam, in-ter liberos & servos, inter servos tanquam liberos, inter liberos ut servos, & hominum liberorum spurios.

§. XX.

Cum autem egerimus de omnibus modis, quibus in-famia inferitur, inspiciamus porro infamiæ effectus. 1. Con-stat omnes, qui juris infamia laborant, repellendos esse à dignitatibus, & honoribus; Idcirco exclusi fuerunt à militia, quia ad militiam non nisi ingenui, nullaque ma-cula adspersi admittebantur. *l. 4. §. 6. & l. 11. ff. de re milit.*
Pro-

Prohibentur etiam postulare, nisi pro se, & exceptis quibusdam personis. *l. 1. §. 2. & §. 8. ff. de postul.* Non possunt esse advocati. *Accurs. in l. 2. Cod. de dignit. & Barbof. in l. 1. §. fin. de extraord. cognit.* quia advocatorum officium non solum nobile sit, sed & laudabile. *l. 4. Cod. de advoc. divers. judic.* & advocatos in dignitatibus esse agnoscat *l. 7. Cod. de postul.* Infames etiam ad iudicis officium non possunt admitti. *l. 12. Cod. de dignit. l. 12. ff. de iudic.* Non possunt esse Decuriones. *l. 38. Cod. de Decur. l. 1. ff. ad leg. Juliam de vi privat.* Neque assessores *l. 2. ff. de assess.* Cæterum à muneribus, quibus non tam honoramur, quam oneramur, non arcentur infames. Ideoque tutelam gerere possunt. *l. 1. §. 6. & §. 8. junct. §. 11. & l. 3. ff. de postul.* Possunt quoque esse procuratores *§. ult. Inst. de except.* Possunt etiam esse arbitri. *l. 7. ff. de recept. ex quibus jam satis apparet, juris infames dignitates habere non posse, neque honores, ita ut priventur, si quos habent, & ab habendis arceantur.* 2. Infames repelluntur à testificando, & ab accusando. *Bart. in l. 3. Cod. ex quib. caus. infam. & per. l. 21. ff. de testib.* 3. Infames heredes instituti, à fratribus præteritis, per querelam inofficiosi testamenti ab hereditate repelli possunt. *l. 27. Cod. de inoffic. testam.*

§. XXI.

Late huc usque actum est quatenus infames repellantur, & quomodo infamia irrogatur, restat nunc ultimo loco nobis videre quomodo infamia purgatur, ita ut iterum ad honores ascendant, qui ea laboraverint, & quamvis *Plaut. ait. in Pers. act. 3. scen. 1. Hominum immortalem esse infamiam, & etiam tunc vivere, cum credis esse mortuam.* & *Ulpian. l. 43. §. 4. ff. de rit. nupt. inquit, non aboletur turpitud, qua postea intermissa est.* tamen aliquando infamiam cessare dicendum est. Primo, si à sententia lata

C

inter-

intercedat appellatio. *l. 6. §. 1. ff. de his qui not. infam.* quia hæc vis appellationis judicatum extinguat. *l. 1. §. ult. ff. ad S. C. Turpill.* Secundo, si Princeps infamiam remiserit, & damnatum in integrum restituerit. *l. 1. §. 9. & 10. ff. de postul.* Tertio, purgatur infamia tempore, veluti si quis ex causa famosa ad tempus condemnetur: nam post elapsum tempus infamia non prorogabitur. *l. 2. §. 2. princ. l. 3. §. 1. ff. de Decur. l. 8. ff. de postul. l. 3. Cod. ex quib. caus. infam.* Ratio est quia prohibitus ad tempus, finito illo tempore iterum admissus censetur. non obstat. *l. 5. ff. de Decur. neque l. 4. §. 4. ff. de re milit. nec l. 6. Cod. ex quib. caus. infam.* Quarto, si reus in judiciis famosis per procuratorem se defendat. *l. 6. §. 2. ff. de his qui not. infam.* Hæc cautio in civilibus tantum locum habet nam in criminalibus raro admittitur procurator. *l. pen. §. 1. ff. de publ. judic. l. 11. §. 2. ff. ad leg. Jul. de adult.* & si quando admittatur, sententia non in procuratorem, sed in dominum, seu ipsum reum, ferenda est, ut aperte Justinianus fieri jussit in crimine injuriarum. *l. ult. Cod. de injur.* Quinto, si pœnam pecuniariam, quæ per sententiam imponi potest, ante sententiam reus offerat. *l. 73. ff. de procur.* Sexto, si reus auctoritate judicis paciscatur. *l. 6. §. 3. ff. de his qui not. infam.* Septimo, si gravior pœna extra ordinem imposita fuerit, certum est infamiam vitari, transegisse enim cum judice reus de infamia videtur. *l. 13. §. 7. ff. de his qui not. infam. l. 4. Cod. ex quib. caus. infam. l. 10. §. 2. ff. de pœn.*

COROLLARIA.

I.

Donatio omnium bonorum valet.

II.

Donatio non potest revocari propter liberos postea natos nisi à solo liberto.

III.

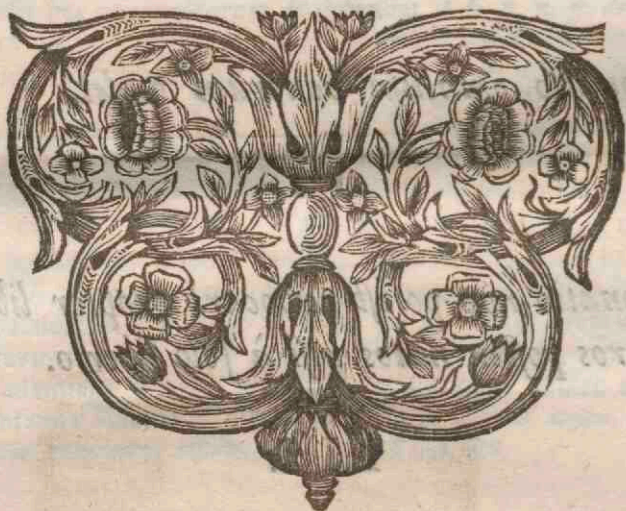
Emphyteuticum prædium in scio domino donari potest.

IV. Mi-

I V.

*Minor viginti quinque annis, modo
major sit septemdecim potest esse pro-
curator ad lites.*

F I N I S.

*Esaphytenicus gradibus in scio domine
honore post.*

IV. M.